

SENĀTA RĪCĪBAS SĒDES L Ē M U M S

Rīgā 2011.gada 28.aprīlī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta senatoru kolēģija šādā sastāvā:

senators J.Neimanis

senatore I.Skultāne

senatore R.Vīduša

izskatīja SIA „Amberholdings” kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 21.decembra spriedumu administratīvajā lietā, kas ierosināta pēc SIA „Amberholdings” pieteikuma par Konkurences padomes 2009.gada 22.novembra lēmuma Nr.46 atcelšanu un pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei izskatīt pēc būtības SIA „Amberholdings” iesniegumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja SIA „Amberholdings” 2009.gada 23.oktobrī lūdza Konkurences padomei izvērtēt vairāku Latvijas brīvostu velkoņu pakalpojumu tirgus dalībnieku nepaziņotas apvienošanās un iespējamās aizliegtās vienošanās.

[2] Konkurences padome ar 2009.gada 22.novembra lēmumu Nr.46 atteica ierosināt lietu. Konkurences padome konstatēja, ka iesniegumā norādītā informācija nesatur ziņas par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas, pirmās daļas ģenerālklausulas un pirmās daļas 7.punkta, 15.panta, 16.panta trešās daļas, Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81. un 82.panta iespējamo pārkāpumu AS „PKL Flote”, SIA „Towmar” un SIA „PKL Holding” darbībās.

[3] Pieteicēja iesniedza pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Konkurences padomei ierosināt lietu.

[4] Ar Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 21.decembra spriedumu pieteikums noraidīts. Tiesas spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Konkurences padome ar 2009.gada 22.oktobra lēmumu Nr.37 izvērtēja SIA „PKL” un SIA „Ostas Flote” apvienošanos un to atļāva. Tādēļ Konkurences padomei nebija pamata ierosināt jaunu lietu un minēto jautājumu izvērtēt atkārtoti. Pieteicējas atsaukšanās uz tiesiskās palāvības principu nav pamatota, jo neviena tiesību norma nenoteic, ka iestādei būtu atkārtoti jāizskata tāda lieta, kuru iestāde vienreiz jau ir izlēmusi un kurā nav mainījušies ne faktiskie, ne tiesiskie apstākļi. Tas, ka pieteicējas viedoklis atšķiras no Konkurences padomes viedokļa par to, kāda satura lēmums bija pieņemams, nenozīmē, ka lieta tāpēc būtu izskatāma atkārtoti. Pamatojoties uz SIA „LSF Holdings” un pieteicējas iesniegumu, Konkurences padome jau 2009.gada 30.aprīlī bija ierosinājusi lietu par Konkurences likuma 15.panta otrās daļas pārkāpumu SIA „Ostas flote” darbībā un šajā lietā Konkurences padome 2010.gada 14.janvārī pieņēma lēmumu, ar kuru konstatēja, ka, neiesniedzot ziņojumu pirms 2008.gada 21.novembrī notikušās apvienošanās, SIA „Ostas flote” ir pārkāpusi Konkurences likuma 15.panta otro daļu un uzlika SIA „Ostas flote” naudas sodu Ls 27 250 apmērā.

[4.2] Konkurences padome lēmumā konstatējusi, ka SIA „PKL Holding” 2008.gada 30.decembrī aizstāja SIA „SM Group” un AS „PKL” (Igaunija) dalību SIA „PKL Flote”. Izvērtējot SIA „PKL Holding” 2009.gada 13.novembrī sniegto informāciju, Konkurences padome secināja, ka notikusi tirgus dalībnieka pārstrukturēšanās, kas nemaina SIA „PKL Flote” dalībnieku kontroli un attiecīgi konkurences situāciju velkoņu pakalpojumu tirgū. Lēmumā norādīts, ka pārstrukturizācija viena tirgus dalībnieka ietvaros netiek kvalificēta kā apvienošanās Konkurences likuma 15.panta izpratnē. Ņemot vērā SIA „PKL Holding” vēstulē minēto, tiesa šos Konkurences padomes apsvērumus atzīst par pamatotiem.

[4.3] Attiecībā uz SIA „PKL Flote” un SIA „Towmar” apvienošanos, izveidojot SIA „PKL Towmar”, Konkurences padome secinājusi, ka tā ir jauna komercsabiedrība, kurā abas minētās sabiedrības īsteno kopīgu izšķirošu ietekmi. Par apvienošanās brīdi jāuzskata SIA „PKL Towmar” reģistrēšanas brīdis komercrēģistrā

– 2009.gada 27.augusts. Tā kā pirms apvienošanās jaunizveidotā komercsabiedrība nepastāv, tā netiek uzskatīta par apvienošanās dalībnieku. SIA „Towmar” 2008.gada apgrozījums Latvijas teritorijā nerasniedza Konkurences likuma 15.panta otrajā daļā noteikto 1,5 miliona latu apgrozījuma kritēriju, tāpēc ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos nav iesniedzams. Konkurences padome pareizi konstatējusi SIA „Towmar” apgrozījumu un līdz ar to pamatoti secinājusi, ka ziņojums par tirgus dalībnieku apvienošanos nebija iesniedzams.

[4.4] Attiecībā uz AS „PKL Flote” darbībām, no SIA „Towmar” nomājot velkonis „Smit Nida” velkoņu pakalpojumu sniegšanai Rīgas brīvostā, Konkurences padome secinājusi, ka jāpiepildās Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkta nosacījumam. Saskaņā ar šo normu aktīvu vai to izmantošanas tiesību iegūšana uzskatāma par apvienošanos, ja aktīvu vai to izmantošanas tiesību iegūšana palielina minēto aktīvu un tiesību ieguvēja tirgus daļu jebkurā konkrētajā tirgū. Konkurences padome no tās rīcībā esošās informācijas konstatēja, ka velkonis „Smit Nida” pirms darījuma starp AS „PKL Flote” un SIA „Towmar” noslēgšanas velkoņa pakalpojumus ne Rīgas brīvostā, ne citur Latvijas teritorijā nav sniedzis. Līdz ar to Konkurences padome pamatoti secināja, ka minētā velkoņa izmantošana Rīgas brīvostā nav vērtējama kā apvienošanās Konkurences likuma 15.panta pirmās daļas 3.punkta izpratnē. Ņemot vērā minēto, Konkurences padome pamatoti secināja, ka pieteicējas iesniegumā norādītie darījumi nebija vērtējami kā tirgus dalībnieku apvienošanās Konkurences likuma 15.panta pirmās un otrās daļas izpratnē, tāpēc šie darījumi nebija jāvērtē atbilstoši minētā likuma 16.panta trešajā daļā noteiktajam un līdz ar to Konkurences padome pamatoti par to neierosināja lietu.

[4.5] Pieteicēja 2009.gada 22.oktobra iesniegumā norādīja, ka velkoņu pakalpojumi dažādās Baltijas valstu ostās ir savstarpēji aizstājami un ir svarīgi, lai starp šo pakalpojumu sniedzējiem pastāvētu konkurence. 2008.gada 30.decembrī notikusī apvienošanās ir vērsta uz komercsabiedrību pozīciju nostiprināšanu Rīgas, Ventspils un Tallinas ostā, lai mazinātu konkurenci starp Baltijas valstu ostām, tāpēc šāda apvienošanās ir aizliedzama. Pieteicēja arī norādīja, ka, izveidojot SIA „PKL Towmar”, faktiski apvienojušās visas Latvijā (izņemot pieteicēju) un vairākas Baltijas valstīs velkoņu pakalpojumus sniezošās komercsabiedrības. SIA „PKL Towmar” nodibināšanas rezultātā par vienu tirgus dalībnieku Konkurences likuma izpratnē atzīstamas šādas komercsabiedrības: SIA „PKL Towmar”, SIA „Towmar”, SIA „Tug services”, UAB „Towmar Smit Baltic”, UAB „Towage & Marine Assistance”, SMIT

group, AS „PKL Flote”, SIA „Ostas Flote”, SIA „PKL Holding”, AS „PKL” (Igaunija) (un tās saistītie uzņēmumi). Šie uzņēmumi neturpinās efektīvu konkurenci, tāpēc apvienošanās aizliedzama. Visi šo apvienošanās pamatā esošie līgumi un/vai šo sabiedrību saskaņotās darbības veido aizliegtas vienošanās, to mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. To apstiprina SIA „Towmar” velkoņa „Smit Nida” iznomāšana AS „PKL Flote”, kas uzskatāma par aizliegtu vienošanos.

Konkurences padome lēmumā norādījusi, ka Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas mērķis ir aizliegt sadarbību starp neatkarīgiem tirgus dalībniekiem, kas ierobežo, kavē vai deformē konkurenci. Tādējādi ne katra sadarbība starp tirgus dalībniekiem automātiski tiek uzskatīta par konkurences tiesību pārkāpumu. Lēmumā norādīts, ka Konkurences padome jau iepriekš lietās, kas saistītas ar velkoņu pakalpojumu tirgus izpēti, ir secinājusi, ka Rīgas, Ventspils un Liepājas ostās nav ekonomiski pamatoti velkoņu pakalpojumu sniegšanai izmantot vienu velkoni vairākās ostās vienlaicīgi. Velkoņu pakalpojumus raksturo augstas investīcijas velkoņu flotes iegādei un uzturēšanai. Velkoņu pakalpojumu apjoms ir atkarīgs no kuģiem, kuriem šie pakalpojumi ir nepieciešami, attiecīgās ostas lieluma, pienākošo kuģu intensitātes. Velkoņu pakalpojumi tiek sniegti, ievērojot maksimāli pieļaujamo maksu par velkoņa pakalpojumiem. Tādējādi konkurences priekšrocība tirgū būs tam jau esošam tirgus dalībniekam, kurš saviem klientiem spēs piedāvāt pakalpojumus par zemāku cenu (tai skaitā atlaidi), izmaksu ietaupījumu balstot uz efektīvu velkoņu jaudas nodrošināšanu un izmantošanu vai citiem ekonomiski pamatotiem sadarbības veidiem ar kuģu operatoriem. Konkurences padome secinājusi, ka sadarbība, kas izpaužas kā velkoņa noma no tirgus dalībnieka, kas pirms tam attiecīgo velkoni ir izmantojis velkoņu pakalpojumu sniegšanai citā ostā, pati par sevi nav pretrunā Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas ģenerālklausulai. AS „PKL Flote” un SIA „Towmar” katra turpina sniegt velkoņu pakalpojumus neatkarīgi no SIA „PKL Towmar”. AS „PKL Flote” un tās saistītie tirgus dalībnieki un SIA „Towmar” un tās saistītie tirgus dalībnieki ir viens tirgus dalībnieks, ja abas komercsabiedrības tirgū darbojas caur SIA „PKL Towmar”. Atsevišķi abas minētās komercsabiedrības nav uzskatāmas par vienu tirgus dalībnieku.

Tiesa šos apsvērumus uzskata par pareiziem. Izskatāmās lietas ietvaros nebija vērtējami pieteicējas argumenti par aizliegtām vienošanām vai dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu saistībā ar SIA „Ostas flote” un AS „PKL flote” apvienošanās, jo minētā apvienošanās jau tika izvērtēta lēmumā, ko Konkurences

padome pieņēma citas lietas ietvaros un kas šajā lietā nav pārsūdzēts.

Pieteicēja nebija iesniegumā norādījusi, ka tās rīcībā ir pierādījumi par aizliegtām vienošanām vai dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu, tāpēc Konkurences padome saskaņā ar iepriekš minētajiem apsvērumiem pamatoti secināja, ka nav pamata ierosināt lietu par pieteicējas norādītajiem pārkāpumiem. Tiesa atzīst par pamatotu pieteicējas argumentu, ka Konkurences padome pieteicējai gan sākotnēji, gan arī atkārtoti bija noteikusi ļoti īsu termiņu papildus informācijas sniegšanai. Tajā pašā laikā tiesa atzīst, ka šis apstāklis neietekmēja lietas iznākumu, jo arī tiesā pieteicēja nav iesniegusi papildu pierādījumus, kas apstiprinātu tās apgalvojumus par iespējamiem konkurences tiesību pārkāpumiem.

Pieteikumā norādītais, ka AS „PKL Flote” un SIA „Towmar” faktiskā darbība atbilst iespējamai aizliegtai vienošanai par Rīgas un Ventspils ostu tirgu sadali, tiesas ieskatā, nav pietiekams pamats lietas ierosināšanai, jo tas ir pieteicējas pieņēmums, kas balstīts tikai uz aizdomām.

[5] Pieteicēja iesniegusi kasācijas sūdzību. Kasatoes ieskatā tiesa nepareizi noteikusi konkrēto preces tirgu, jo realitātē Ventspils, Rīgas un Liepājas brīvostu velkoņu pakalpojumu tirgi ir atzīstami par vienotu tirgu. Iepriekšminētās ostas savstarpēji konkurē, līdz ar to konkurē arī velkoņu kompānijas un tādējādi konkurences apstākļi trīs Latvijas lielāko ostu velkoņu pakalpojumu sniegšanā ir pietiekami viendabīgi, lai tās atzītu par vienotu tirgu.

Motīvu daļa

[6] Senatoru kolēģija konstatē, ka Administratīvās apgabaltiesas spriedums ir pareizs un kasācijas sūdzības arguments nepelna ievērību. Jau citā lietā starp pieteicēju un Konkurences padomi Administratīvā apgabaltiesa ar 2009.gada 17.decembra spriedumu atzina, ka konkrētais tirgus ir velkoņu pakalpojumu tirgus konkrētā ostā, jo tie nav aizstājami ar cita veida pakalpojumu, ir nepieciešams līgums ar ostas pārvaldi un ostas infrastruktūra nav aizstājama ar citu ostu infrastruktūru. Pret šiem argumentiem nav iebildis arī Senāts ar 2010.gada 28.jūnija spriedumu lietā Nr.SKA-321/2010. Tādējādi lietai arī nav nozīmes judikatūras veidošanā, jo Senāts par izskatāmo jautājumu netieši ir izteicies.

Nolēmuma daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.¹panta otrās daļas 1.punktu, senatoru kolēģija

n o l ē m a

Atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību par Administratīvās apgabaltiesas 2010.gada 21.decembra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senators	(<i>paraksts</i>)	J.Neimanis
Senatore	(<i>paraksts</i>)	I.Skultāne
Senatore	(<i>paraksts</i>)	R.Vīduša

NORAKSTS PAREIZS

Senators J.Neimanis

Rīgā 2011.gada 28.aprīlī